

Korduma kippuvad küsimused Covid-19 vaksineerimise kohta

Kas vaksineerimine on vabatahtlik?

Vaksineerimine on tervishoiutöötajatele tungivalt soovituslik.

Mis saab kolleegidest, kes ei soovi vaksineerimist?

Tervishoiutöötajad peavad mõistma Covid-19 epidemioloogilist olukorda ning kohustust kaitsta nii patsiente kui kolleege viiruse leviku eest. Seetõttu rõhutab infektsioonikontrolli talitus ka vaksineerimise olulisust. Vaksineerimisteemaliste küsimuste ja kahtluste korral on alati võimalik pöörduda infektsioonikontrolli töötajate poole.

Millised Covid-19 vaktsiinid on olemas?

Eestis ja Regionaalhaiglas on kasutusel esimene Euroopa Liidu ravimiametilt müügiloo saanud Pfizer/BioNTech Covid-19 vaktsiin. Ka teisele vaktsiinile – Moderna – on müügiluba olemas, kuid tarneid Eestisse pole veel toimunud.

Kas Covid-19 vaktsiinid on ohutud?

Müügiloo saanud vaktsiini on testitud suurtes kliinilistes uuringutes kümnetel tuhandetel inimestel ning müügiloo andmiseks peavad vaktsiinid vastama kõigile ohutuse ja efektiivsuse standarditele. Eestisse jõudnud vaktsiin on saanud müügiloo nii Ameerika Ühendriikide ravimiameti (FDA) kui ka Euroopa Ravimiameti (EMA) poolt. Kliinilistes uuringutes on osalenud paljude riikide erineva rahvuse, vanuse, soo ja kaasuvate haigustega inimesed. Lastel ei ole senini uuringuid läbi viidud ja praegu lapsi ei vaksineerita.

Kas oleks ohutum haigus läbi põdeda?

Nii haigus kui vaktsiin on uued. Hetkel ei ole teada, kui kaua kestab immuunsus vaksineerimise või haiguse põdemise järgselt. Küll aga on teada, et haigus võib kulgeda raskelt ja põhjustada surma. Samuti on oluline vaksineerimisega kaitsta oma peret, kolleege ja patsiente.

Milline on Covid-19 vaktsiini olemus?

Nagu kõik varasemad vaktsiinid, on ka see vaktsiin läbinud põhjalikud ohutuse uuringud. mRNA tehnoloogia on küll uus, kuid mitte tundmatu. Sellel viisil vaktsiinide tegemist on uuritud üle kümne aasta – antud vaktsiin on esimene, mis sai müügiloo.

mRNA vaktsiin sisaldab infot viiruse valgulise koostisosa suhtes ning selle süstimise tulemusena toodetakse inimese kehas SARS-CoV-2 ogavalku, mis kutsub esile immuunsüsteemi vastuse ja seeläbi tekib kaitse haiguse vastu (immuunsüsteem õpib SARS-CoV-2 ära tundma).

Vaktsiin ei sisalda viiruse osakesi või viirust ennast ning ei ole võimeline haigust põhjustama. mRNA ei lülitu inimese raku DNAsse ning on inimrakkude paljunemisele ohutu.

Kui kaua vaktsiin kaitseb?

Vaktsiini toimet tekkiva immuunsuse kestuse osas ei ole veel lõplikku teadmist, kuna viiruse uudsuse tõttu ei ole olnud võimalik seda mõõta.

Millised on Covid-19 vaktsiini kõrvaltoimed?

Pärast vaktsineerimist võib esineda valu ja turse süstikohas, väsimus, peavalu, lihasevalu, liigesevalu, külmavärinad ja/või palavik. Reeglina mööduvad kõrvalnähud paari päevaga, ei vaja ravi ja ei kujuta inimesele liigset ohtu, pigem on see viide immuunsüsteemi reageerimisest ja vaktsiini toime saavutamisest. Samuti ei ole reaktsiooni esinemine vastunäidustuseks järgnevale doosile. Reaktsiooni esinemisest tuleb teada anda infektsioonikontrolli talitusele või Raviametile.

Kas Covid-19 vaktsiinil esineb pikaajalisi kõrvaltoimeid?

Kuigi vaktsiiniuuringud ei ole veel pikalt kestnud, ei ole pikaajalised kõrvaltoimed vaktsiini olemust ja toimet arvestades tõenäolised. Lisaks hinnatakse kasutusloa saanud vaktsiinide toimeid ja kõrvaltoimeid pidevalt ka edaspidi.

Millised on vastunäidustused Covid-19 vaktsiini kasutamiseks?

Ägeda palavikuga haiguse korral lükatakse vaktsineerimine edasi kuni tervenemiseni. Vastunäidustuseks on teadaolev anafülaktiline reaktsioon vaktsiinis sisalduvate ainete suhtes. Näiteks munavalguallergia ei ole selle vaktsiiniga oluline.

Kas immuunsuppressantide tarvitamine (konkreetset tsüklosporiin) on vastunäidustuseks Covid-19 vastu vaktsineerimisel?

Ei ole vastunäidustuseks, immuunvastus võib olla nõrgem, aga soovitame vaktsineerida.

Kas munaallergia on Covid-19 vaktsiini vastunäidustus?

Ei ole, vaktsiini valmistamisel ei ole kasutatud kanamune.

Milline on seisukoht Covid-19 vaktsineerimise osas rasedate või imetavate emade puhul?

Pigem soovitatakse vaktsineerida. Infot rasedate kohta on küll vähe, kuid arvestades vaktsiini toimet (tegemist ei ole elusa viirusega, mRNA ei integreeru genoomi) on mõju rasedusele väga ebatõenäoline. Samas on teada, et rasedatel kulgeb Covid-19 raskemini ja võib põhjustada enneaegset sünnitust.

Kas vaktsiini manustamine haiguse peiteperioodis raskendab Covid-19 haiguse kulgu?

Senised uuringud ei ole näidanud, et vaktsineerimine mõjutaks haiguse raskusastet.

Mida soovitate inimesele (eelkõige Covid-19 vaktsiini osas), kellel pole varasemalt tekkinud teiste vaktsineerimiste järgselt antikehi?

Soovituslik on vaktsineerida, antikehade teke erinevate vaktsiinide toimet ei pruugi olla ühesugune.

Kas koos Covid-19 vaktsiiniga võib manustada teisi vaktsiine?

Covid-19 vaktsiini koosmanustamise kohta teiste vaktsiinidega on infot vähe. Seetõttu soovitatakse hoida minimaalselt 14-päevast intervalli Covid-19 vaktsiini ja teise vaktsiini manustamise vahel.

Kas Covid-19 haiguse läbi põdenud inimesed peavad ka vaktsineerima?

Ka haiguse läbi põdenud töötajad kuuluvad vaktsineerimisele. Hetkel ei ole teada immuunsuse kestus haiguse läbipõdemise järgselt ning seega

vaktsineeritakse ka põdenud töötajad. Soovituslik vahe on vähemalt neli nädalat haigusnähtude tekkimisest või asümptomaatilise kulu korral positiivsest PCR-testist. Uuringutes vaktsineeriti 545 inimest, kes olid hiljuti Covid-19 läbi põdenud ning neil ei olnud erinevusi teadaolevates kõrvaltoimetes.

Kas Covid-19 vaktsiin vähendab inimeste vahelist Covid-19 ülekannet?

Ei ole teada, mil määral vaktsineeritud inimesed viirust edasi kannavad ja levitavad ning seetõttu pole ka teada, milline on vaktsineerimise mõju viiruse ühiskondlikule levikule.

Kas vaktsineeritud töötajad peavad kasutama isikukaitsevahendeid?

Kõik töötajad peavad kasutama vajalikke ja ettenähtud isikukaitsevahendeid sh maski või respiraatorit. Samuti tuleb järgida riiklikke soovitusi liikumispiirangute ja kontaktide vähendamise ning distantsi hoidmise osas.

Info on koostatud Regionaalhaigla ja Tartu Ülikooli Kliinikumi koostöös.